

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЮРИДИЧНИХ СКЛАДІВ ЗЛОЧИНУ ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТАТТЯМИ 332-1 ТА 332-2 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Стаття присвячена проблемам правозастосування щодо злочинів, передбачених статтями 332-1 та 332-2 КК в правозастосовному аспекті. Надано авторське тлумачення юридично значущих ознак зазначених діянь. Увага зосереджується на особливостях кваліфікації, досліджуються питання можливості застосування сукупності злочинів при вчиненні описаних у статті діянь та можливості їх редакційного удосконалення.

Ключові слова: порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї; незаконне перетинання державного кордону; юридичний аналіз; юридичний склад; сукупність злочинів.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Криміналізація порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї, незаконного перетинання державного кордону України стала об'єктивною реакцією законодавця на появу якісно нових суспільних відносин, що потребували регуляції та захисту зі сторони держави, оскільки їх порушення характеризувались високою суспільною небезпечністю. Законами України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території» [1], «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України» [2] зазначені діяння отримали нормативну оцінку як злочинні. Однак складність сформованих законодавцем юридичних конструкцій чинних редакцій статей 332-1 та 332-2 КК [3] призвела до проблем у їх правозастосуванні, зокрема: необґрунтоване розширення дискреційних повноважень правоохоронних органів, оскільки не виключається кардинально різна оцінка схожих діянь, вибіркоче застосування норм права є загрозою порушення прав і свобод людини та громадянина, незаконного притягнення до кримінальної відповідальності. Труднощі, з якими

стикаються правоохоронці під час кваліфікації даних діянь, певною мірою пов'язані з нагромадження великої кількості юридично значущих обставин, які підлягають обов'язковому встановленню, оскільки саме передбачений Особливою частиною КК України юридичний склад діяння є підставою для притягнення особи до кримінальної відповідальності [3], що призводить до формування проблематики, яка містить у собі дуалістичної характер: незаконне притягнення до кримінальної відповідальності всупереч підставі визначеній у самому ж Кодексі [3] (відсутністю складу злочину, оскільки не встановлюються усі визначені законодавцем юридично значущі ознаки), з однієї сторони, та неможливістю реального застосування досліджуваних нами матеріальних норм кримінального права через проблеми у доказуванні всіх обставин, що підлягають встановленню відповідно до ст. 91 КПК України [4], з іншої.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано дослідження даної проблематики і на які опирається автор, свідчить про те, що фахове опрацювання даної проблематики не залишилося без уваги вітчизняних науковців. Зокрема обґрунтованість криміналізації діяння, передбаченого ст. 332-1 КК, знайшла своє відображення в роботах Данилевської Ю. О., питання кримінально-правової кваліфікації порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї досліджувалось Антиповим В. І., Заляловою І. М., окремі питання стали науковим доробком О. В. Задорожнього, А. А. Коваленко, З. В. Кузнецової, Т. Є. Огнева, Ю. Б. Курилюка, І. О. Кресіної, М. М. Михеєнка, О. Ю. Процких, С. О. Сільченко, Є. Л. Стрельцова, О. М. Царенко, І. Є. Хмельової. Розглядувана тематика стала предметом дискусій, зокрема, на Всеукраїнському науково-практичному семінарі «Забезпечення правопорядку на території проведення Операції Об'єднаних сил» в рамках праці Орловської Н. А., кримінальна відповідальність за порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї була предметом комплексного дисертаційного дослідження Нікітіна А. А.. Значний внесок у розробку даної

тематики здійснено Притулою А. М, який не залишив поза своєю увагою і незаконне перетинання державного кордону, і разом з Курилюком Ю. Б., Балицьким І. І., Клібанчуком А. Б., Кузьмінім С. А., Марчуком М. П. розпочав дослідження новели вітчизняного кримінального законодавства.

Незважаючи на порівняно об'ємно незначний, проте змістовно глибокий ступінь наукової розробки, питання криміналізації досліджуваних діянь, внесення відповідних змін до КК призвели до активізації та інтенсифікації наукових розвідок вітчизняних науковців з метою вироблення науково-практичних рекомендацій щодо кваліфікації відповідних суспільно небезпечних діянь.

Теоретичним базисом для вирішення цього завдання є аналіз складів розглядуваних нами діянь, здійснення порівняльної характеристики цих складів. З огляду на це, **метою даної статті** є формування авторського бачення порівняльно-правової характеристики злочинів «Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї» та «Незаконне перетинання державного кордону України».

Виклад основного матеріалу дослідження. Для досягнення поставленої мети необхідно охарактеризувати кожний складовий елемент складу розглядуваних нами діянь, їхні обов'язкові та факультативні ознаки, щоб визначити спільні та відмінні риси.

Розміщення законодавцем даних злочинів у Розділі XIV КК «Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації» [3] слідуючи логіці законодавця, дозволяє визначити родовим об'єктом досліджуваних діянь саме суспільні відносини, що забезпечують охорону державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Видовим об'єктом досліджуваних злочинів виступає конкретизована частина родового об'єкту, а саме: суспільні відносини, що забезпечують недоторканність державних кордонів.

З огляду на ч.1 ст.3 КК, згідно якої КК ґрунтується на положеннях Конституції України, зазначимо, що таке рішення законодавця стало результатом втілення положень ст.ст. 2 та 17 Конституції України [5] в частині охорони суспільних відносин, які мають на меті реалізацію та забезпечення територіальної цілісності та недоторканості, суверенітету, незалежності та обороноздатності нашої Батьківщини, в тому числі реалізуючи прерогативу держави на застосування примусу.

Родовий та видовий об'єкти злочинів, що є предметом нашого дослідження повністю збігаються. Розмежування здійснюється за безпосереднім об'єктом, який доцільно буде розглядати в рамках класифікації за горизонталлю.

Основним безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого 332-1 КК, є суспільні відносини, що встановлюють належний, законодавчо встановлений порядок в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї, тоді як додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом є інтереси держави. З урахуванням кваліфікуючих обставин додатковим факультативним безпосереднім об'єктом можуть виступати суспільні відносини у сфері забезпечення службової діяльності.

Основним безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 332-2 КК, є суспільні відносини, що встановлюють належний, законодавчо встановлений порядок перетинання державного кордону України, визначення додаткового обов'язкового безпосереднього об'єкту, на нашу думку, повністю збігається з відповідною ознакою складу злочину, передбаченого ст. 332-1 КК, і являє собою суспільні відносини у сфері охорони та забезпеченні інтересів держави. У цей же час, з урахування кваліфікуючих обставин додатковим факультативним безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 332-2 КК, можуть виступати суспільні відносини у сфері забезпечення життя і здоров'я особи, працівника правоохоронного органу.

Об'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст. 332-1 КК – це активні дії в одній із двох форм: 1) в'їзд на тимчасово окуповану територію

України в порушення встановленого порядку; 2) виїзд з тимчасово окупованої території України в порушення встановленого порядку.

Використані в диспозиції ст. 332-1 КК терміни «в'їзд» і «виїзд» характеризують не спосіб вчинення дії, а її правовий зміст. Саме такий контекст вказані терміни мають також у ст. 12 Закону України «Про державний кордон України» [8]. Тому в'їзд на тимчасово окуповану територію України та виїзд з неї являють собою дії щодо перетину винною особою меж тимчасово окупованої території будь-яким способом – як колісним транспортом (в'їзд і виїзд у буквальному розумінні цих слів), так і водним чи повітряним транспортом, а також пішки. Такі дії можуть кваліфікуватися за ст. 332-1 КК України лише у випадках, коли вони вчинюються з порушенням певного порядку, – є незаконними.

Об'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст.332-2 КК, полягає у вчиненні активних дій, що спрямованні на незаконне перетинання державного кордону України. Незаконне перетинання також проявляється у двох альтернативних формах: 1) в'їзд на територію України; 2) виїзд за її межі. При цьому під незаконним перетинанням державного кордону України ми розуміємо, фізичне переміщення через державний кордон України, що здійснюється всупереч встановленому Законами України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»[9], «Про державний кордон України» [8] порядку.

Зазначене дозволяє нам зробити наступний висновок – диспозиції ч. 1 ст.ст. 332-1, 332-2 КК є бланкетною. Це означає, що для встановлення змісту діяння, яке становить об'єктивну сторону злочинів, необхідно звернутися до норм чинного законодавства, які чітко встановлюють та визначають порядок в'їзду осіб на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї, порядок перетинання державного кордону іноземцями та особами без громадянства, це зобов'язує правозастосовувача надавати юридичну оцінку вчиненому діянню з точки зору кримінального права, але при цьому обов'язково звертатися до приписів нормативних актів інших галузей [11, с.

539]. Така юридична техніка широко використовується законодавцем та сприймається правозастосувачем, на що вказує, наприклад, п.2 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля» № 17 від 10.12.2004 р. [10]

Звернемо увагу, що в нормативних актах іншої галузевої приналежності у випадках, що розглядається, нас цікавлять не деліктні приписи, а дефінітивні чи зобов'язальні, тобто ті, що регламентують певні поняття, правові режими тощо. Відповідно, щодо злочинів, передбачених кримінально-правовими нормами з бланкетною диспозицією, має місце лише одна протиправність – кримінально-правова [11, с. 540]. В іншому випадку прийшлося би визнати, що кримінальна протиправність діяння визначається не лише КК України [3] (ч. 3 ст.3 КК), а й нормативними актами інших галузей (при чому не лише законами, а й підзаконними актами, що в принципі недопустимо) [11, с. 540].

Для характеристики досліджуваних діянь необхідно також звернути увагу на таку факультативну ознаку об'єктивної сторони, як місце вчинення злочину, що визначається як фізичний простір, який описується у відповідній кримінально-правовій нормі. Для цього необхідно визначити тимчасово окуповану територію України та державний кордон України. Тимчасово окупована територія України фізично і нормативно поділяється на дві різні частини: перша пов'язана з конфліктом на Півдні України, друга – на Сході. Межі однієї частини визначені Законом України від 15 квітня 2014 р. «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» [1]. Межі другої частини - Постановою Верховної Ради України від 17 березня 2015 р. М 254- VIII «Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями» [12] та Постановою Верховної Ради України від 17 березня 2015 р. № 252-VIII «Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування» [13]. Місцем вчинення незаконного перетинання державного кордону є державний кордон, що являє собою лінію і

вертикальну поверхню, що проходить по цій лінії, які визначають межі території України – суші, вод, надр, повітряного простору [8], який визначається Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України. Порядок перетинання державного кордону України, та характеристика режиму державного кордону встановлюється Розділом II Закону України «Про державний кордон»[8] та рядом інших нормативно-правових актів. Проаналізувавши вищенаведені нормативні джерела, ми дійшли висновку, що правовий режим межі, яка відділяє тимчасово окуповану територію від тієї, яка контролюється Україною, та режим державного кордону кардинально відрізняються, що дозволяє сформулювати висновок – на території, на якій діє правовий режим тимчасової окупації (мається на увазі 409 км державного кордону, що на даний період часу не контролюється), та яка визначається лінією відмежування не діє режим державного кордону, а її статус визначається, як адміністративний кордон. Надання цій лінії статусу державного кордону свідчило б про визнання тимчасової окупації, як такої, що має необоротний характер та декларувало б відсутність прагнень України до відновлення її території в межах встановленого Конституцією України державного кордону. Саме тому законодавець криміналізував дані діяння, як окремі склади злочинів, маючи на меті забезпечити кримінальну-правову охорону державного кордону України на період тимчасової окупації.[14 с. 136].

Законодавець, конструюючи юридичний склад діяння, передбаченого ст. 332-2 КК, надав обов'язковості таким ознакам як місце, спосіб вчинення діяння, проте не установивши відповідні ознаки у складі діяння, передбаченого ст. 332-1 КК, в чому вбачається певна непослідовність.

Спосіб вчинення злочину, передбаченого ст. 332-2 КК, характеризується такими ознаками як:

- 1) В пункті пропуску через державний кордон України (пункт пропуску – це спеціально виділена територія на залізничних та автомобільних станціях, у морських та річкових портах, аеропортах (аеродромах), з комплексом будівель,

споруд і технічних засобів, де здійснюється прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів, та іншого майна) [8] або 2) поза пунктом пропуску через державний кордон України.

Відповідністю пункту пропуску через державний кордон України на тимчасово окупованій території України за своєю сутністю є контрольний пункт в'їзду-виїзду, що вбачається із наданого законодавцем визначення (звісно із врахуванням специфіки організації та несення служби, необхідності захисту від існуючих терористичних загроз) цього поняття – це спеціально виділена територія на автомобільному шляху, залізничній станції з комплексом будівель, спеціальних, інженерних, фортифікаційних споруд і технічних засобів, де здійснюється прикордонний, митний та інші види державного контролю і пропуск осіб, що в'їжджають на тимчасово окуповану територію України та виїжджають з неї, а також транспортних засобів, вантажів, та іншого майна [15]. Більше того, Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» [1] та Порядок в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї [15] передбачають обов'язок в'їзду-виїзду саме через КПВВ.

3. А) без відповідних документів (мається на увазі перелік документів необхідний для перетину державного кордону України, сформований відповідно до Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» [9], до яких відносяться: закордонний паспорт; документ повернення в державу громадянства або проживання (у разі втрати паспортного документа на території України); українська віза (для громадян держав із візовим порядком поїздок) [7, с. 280];

Б) за документами, що містять недостовірні відомості (законодавство України не містить визначення недостовірної інформації і не окреслює фактичних ознак, які вказують на її недостовірність. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, також ділової репутації фізичної чи юридичної особи»

від 27.02.2009 р. №1 у п. 15 зазначає: «недостовірною інформацією може вважатися інформація, яка не відповідає дійсності або викладена неправдиво, тобто містить відомості про події, яких не існувало взагалі або які існували, але відомості про них не відповідають дійсності (неповні або перекручені)» [7, с. 280].

Дані способи цілком відповідають практичним способам вчинення злочину, передбаченого ст. 332-1 КК, проте знову ж таки не внесені законодавцем у юридичну конструкцію діяння.

Суб'єктивна сторона обох злочинів характеризується прямим умислом, а також такою ознакою суб'єктивної сторони як мета – заподіяння шкоди інтересам держави.

Мета характеризує внутрішнє ставлення особи до суспільно небезпечних наслідків вчинюваного нею діяння, що не включені до юридичного складу досліджуваних нами кримінальних правопорушень, адже законодавець конструює склад злочину як формальний. Мету слід розглядати як бажаний, очікуваний, передбачуваний особою результат, на досягнення якого особа спрямовує своє діяння.

Визначивши зазначену мету щодо порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї, незаконного перетинання державного кордону, законодавець конкретизував можливе психічне ставлення суб'єкту злочину до вчинюваного ним діяння, яке повинно характеризуватися прямим умислом, а саме усвідомленням: власне факту в'їзду на тимчасово окуповану територію України або виїзду з неї для ст. 332-1 та перетинання державного кордону України (в'їзду на територію України та виїзду з неї) для ст. 332-2 КК; законодавчо врегульованого порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України чи виїзду з неї та перетинання державного кордону України; обстановки такого діяння (вчинення його саме з порушенням такого порядку); спрямованості діяння на завдання шкоди інтересам держави, що є спільним для обох злочинів [6, с. 124].

Мета даного злочину, визначена законодавцем, як заподіяння шкоди інтересам держави, означає необхідність для вірної кваліфікації встановлення саме постановки мети. Оскільки формальний склад злочину не передбачає настання суспільно небезпечних наслідків, то інкримінування цієї статті не передбачає встановлення рівня її досягнення [16, с. 238].

Поняття «інтерес держави» трактується відповідно до Рішення Конституційного Суду України № 3 – рп/99 від 08.04.1999 р. : «державні інтереси закріплюються як нормами Конституції України, так і нормами інших правових актів. Інтереси держави відрізняються від інтересів інших учасників суспільних відносин. В основі перших завжди є потреба у здійсненні загальнодержавних (політичних, соціальних та інших) дій, програм, спрямованих на захист суверенітету, територіальної цілісності, державного кордону України, гарантування її державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, охорону землі як національного багатства, захист прав усіх суб'єктів права власності та господарювання тощо» [17].

Надане Конституційним Судом України офіційне тлумачення та віднесення ним же «інтересу держави» до категорії «оціночне поняття» негативно впливає на практику правозастосування, адже запропоноване трактування є настільки масштабним, що призводить до неоднозначності розуміння сутності даного поняття, відсутності належного рівня конкретизації, що допомогло б застосувати його на практиці, та призводить до різного застосування однієї і тієї ж норми кримінального права [16].

Вартим уваги також є питання відмежування суміжних діянь порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї та незаконного перетинання державного кордону з точки зору застосування до винних осіб адміністративної чи кримінальної відповідальності: лише наявність спеціальної мети надає діянню достатньої суспільної небезпечності для перенесення його з площини адміністративної відповідальності в сферу координат кримінальної відповідальності [16, с. 238–239].

Однак для цього необхідно, щоб законодавець визначився зі шляхом усунення надмірного рівня правозастосовної дискреції щодо визначення мети. У цьому плані можна погодитися з пропозиціями, що таке усунення можливо через: конкретизацію поняття «інтереси держави» в цілому; конкретизацію поняття «інтереси держави» лише в рамках розглядуваних нами статей; формулювання матеріального складів злочину для визначення і конкретизації, в чому ж саме полягало завдання шкоди інтересам держави [16, с. 238–239].

Суб'єкт злочину «Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї» загальний – громадянин України, іноземець чи особа без громадянства, що досяг 16-річного віку. Суб'єкт злочину «Незаконне перетинання державного кордону України» може бути як загальним так і спеціальним. У разі незаконного перетинання державного кордону з метою заподіяння шкоди інтересам держави ми використовуємо значення загального суб'єкту, яке збігається із його визначення в рамках ст. 332-1 КК.

Спеціальний суб'єкт-іноземець та особа без громадянства, які додатково характеризуються такими ознаками:

1) особа, якій заборонено в'їзд на територію України; (іноземець та особа без громадянства, відносно яких посадовими особами Державної прикордонної служби, Державної міграційної служби та Служби безпеки України прийнято вмотивоване рішення про заборону в'їзду на територію України з підстав, передбачених у ст. 13 Закону України « Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» [9] та в порядку і на строк передбачені відомчими інструкціями [7, с. 281];

2) представник підрозділів збройних сил чи інших силових відомств держави-агресора (відповідно до Указу Президента України № 555/2015 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України» від 2 вересня 2015 р. «Про нову редакцію воєнної доктрини України» [18] державою-агресором стосовно України визнається Російська Федерація [7, с. 281].

Досить проблемним вбачається встановлення приналежності особи до підрозділів збройних сил чи інших силових відомств Російської Федерації за умови відсутності документального посвідчення даного факту, враховуючи тенденцію переорієнтації вектору розвитку нашої держави від Російської Федерації та розірвання будь-яких відносин, в тому числі і відпрацювання інформаційних запитів на виконання доручень в рамках міжнародного співробітництва, встановити даний факт на практиці може бути вельми складним.

Таким чином, можна дійти **висновку**, що досліджувані нами протиправні діяння, хоча й володіють рядом схожих ознак, проте не дозволяють розглядати їх як суміжні, оскільки спрямовані на врегулювання якісно різних суспільних відносин, що дозволяє правоохоронцям застосовувати сукупність злочинів у разі вчинення особою цих злочинів. При цьому мова може йти лише про реальну сукупність злочинів. Ряд конструктивних недоліків створює суттєві проблеми у правозастосуванні. З огляду на це, вбачається доцільним вдосконалення як об'єктивних, так і суб'єктивних ознак зазначених складів, з метою усунення зайвої нагромадженості юридичної конструкції. У цьому вбачаються й **перспективи подальших досліджень** у галузі кримінального права.

Список використаної літератури

1. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України особливого правового режиму на цій території: Закон України від 15 квітня 2014 р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1207-18> (дата звернення – 11.12.2018 р.)
2. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України : Закон України від 18 жовтня 2018 р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2599-19> (дата звернення – 11.12.2018 р.)
3. Кримінальний Кодекс України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення – 12.12.2018 р.)
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення – 12.12.2018 р.)

5. Конституція України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення – 12.12.2018 р.)

6. Нікітін А. А. Кримінальна відповідальність за порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї : дис....канд. юрид. наук. Київ, 2018. 218 с.

7. Притула А. М. Незаконне перетинання державного кордону України: склад злочину. *Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору сектору безпеки і оборони України* : матеріали XI всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 15 листопада 2018 р.). Хмельницький : Видавництво НАДПСУ. 2018. С. 279–283.

8. Про державний кордон України : Закон України від 4 листопада 1991 р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1777-12> (дата звернення – 13.12.2018 р.)

9. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22 вересня 2011 р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17> (дата звернення – 12.12.2018 р.)

10. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довілля: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 р. № 17. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0017700-04> (дата звернення – 15.12.2018 р.)

11. Кушнір Я. О. До питання про змішану протиправність діяння, передбаченого ст.332-1 ККУ. *Кримінально-правове забезпечення регулювання та забезпечення його ефективності* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків 18–18 жовтня 2018 р.). Харків : Право. 2018. С. 539–543.

12. Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями : Постанова Верховної Ради України від 17 березня 2015 р. № 254-VIII. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254-19> (дата звернення – 15.12.2018 р.)

13. Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування: Постанова Верховної Ради України від 17 березня 2015 р. № 252-VIII. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/252-19> (дата звернення – 15.12.2018 р.)

14. Притула А. М. Щодо криміналізації незаконного перетинання державного кордону (лінії розмежування). *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. Одеса, 2017. № 13. С. 136–140.

15. Про затвердження Порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 року № 367. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/367-2015-%D0%BF> (дата звернення – 15.12.2018 р.)

16. Кушнір Я. О. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони злочину «Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї». *Механізм правового регулювання правоохоронної та правозахисної діяльності в умовах формування громадянського суспільства (осінні читання)* : матеріали Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти (м. Львів 23 листопада 2018 р.) Львів. 2018. С. 237–240.

17. Рішення Конституційного Суду України від 08 квітня 1999 р. у справі № 1-1/99. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-99> (дата звернення – 11.12.2018 р.).

18. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України : Указ Президента України від 2 вересня 2015 р. № 555/2015 (Про нову редакцію воєнної доктрини України). *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015> (дата звернення – 18.12.2018 р.)

Рецензент – доктор юридичних наук, професор Орловська Н. А.

Кушнір Я. А. Сравнительная характеристика юридического состава преступлений, предусмотренных статьями 332-1 и 332-2 криминального кодекса Украины

Статья посвящена проблемам правоприменения к преступлениям, предусмотренных статьями 332-1 и 332-2 КК в первоприменительном аспекте.

Предоставлено авторское толкование юридически значимых признаков указанных деяний. Внимание акцентировано на особенностях квалификации, исследуются вопросы возможности применения совокупности преступлений во время описанных в статье деяний и возможности их редакционного усовершенствования.

Ключевые слова: *нарушение порядка въезда на временно оккупированную территорию Украины и выезда из нее; незаконное пересечение государственной границы; юридический анализ; юридический состав; совокупность преступлений.*

Kushnir Ya. Comparative Characteristic of Legal Components of Crime Under the Articles 332-1 and 332-2 of Criminal Code of Ukraine

The purpose of this article is formation of author's vision of comparatively legal characteristics of crimes "Violation of entry procedure on the temporarily occupied territory of Ukraine and departure from it" and "Illegal crossing of the State border of Ukraine".

The subsume of the acts under investigation are exactly social relations, which provide the state secret protection, inviolability of the State border, providing a call to military service and mobilization. The subsumes of crimes under investigation are the specific object of the subsume, namely: social relations which provide inviolability of the State border. The basic direct object of crime under 332-1 CC are social relations which establish the direct, legislatively established entry procedure on the temporarily occupied territory of Ukraine and departure from it, and under the article 332-2 CC are public relations which determine the proper, legislatively established procedure of the State border of Ukraine crossing.

An objective side of components of crime is active actions in one of two forms: 1) an entrance at the temporarily occupied territory of Ukraine contemptuously to the established order and territory of Ukraine; 2) departure from the temporarily occupied territory of Ukraine and territory of Ukraine contemptuously to the established order.

The subjective side of both crimes is characterized by specific intent, and also such indication of subjective side, as a purpose is an endamage to interests of the state.

Subject of crime “Violation of entry procedure on the temporarily occupied territory of Ukraine and departure from it” is general – a citizen of Ukraine, foreigner or stateless person under the age of 16. Subject of crime of “Illegal crossing of the State border of Ukraine” can be as general as special.

Thus, it is possible to come to the conclusion, that wrongful acts under investigation, even have some similar signs, but are not allowed to examine them as conterminal, as directed on regulating of qualitative different public relations, that allows to the law enforcement officials to apply the aggregate of crimes in the case of commitment of these crimes by a person.

Keywords: *violation of entry procedure on the temporarily occupied territory of Ukraine and departure from it; Illegal crossing of the State border of Ukraine; legal analysis; legal components of crime; aggregate of crimes.*